

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 " — " — "	Fél évre . . . 8 " — " — "		
Negyed évre . . . 2 " 50 " — " — "	Negyed évre . . . 4 " — " — "		
Egy óra . . . 1 " — " — " — "	Egy óra . . . 1 " 70 " — " — "		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IIJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat soros petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Debreczen városi gazdálkodás.

(Az 1900. évi zárszámadást jóváhagyó közgyűlési határozat megfélebbezése.)

A magyar városok rendszer nélküli gazdálkodásának egyik elrettentő, megdöbbentő példáját mutatja a Debreczen városi közigazgatás. Csáky szalmajaként kezelte a közvagyon. E fecsérlő gazdálkodás fölött kénytelen volt maga a felügyelő bizottság is palczát törni, noha végül az emberi gyöngeség eltántorította, javasolván, hogy minden hibák visszaélések, rendszertelenségek, mulasztások, fecsérlések dacára a felmentvény megadassék, az 1900. évi zárszámadásokat pedig a közgyűlés hagyja jóvá.

Ez a képtelenség meg is történt, noha Márton Imre törvényhatósági bizottsági tag s több társai a számok adataira hivatkozván, a közgyűlésen szóval is tiltakoztak ezen simitás ellen, most pedig Márton Imre s több képviselő társa, kik Debreczen adófizető polgárságának az érdekét szívükön viselik, írott felebbezésben belügyminiszternél keresik az orvoslást ezen nagy sérelmekre és az igazság érdek nélkül való szolgáltatására. Mi ezen Debreczen városát legközelebről érintő felebbezést oly fontosnak tartjuk, hogy érdemesnek véltük e lap vezető helyén közölni. Nem ellenzéki agyarkodásból cselekedtük ezt, de mert az igazi közérdek minden érdeknek felette áll s mert így a polgárság is hü képét láthatja a városi hirhadt gazdálkodásnak, mely az egykor oly erős Debreczent a pótadók tengerébe s az anyagi válságok örvényébe sodorta. Tanuságos irás ez. A tanácsni kenetlen, örökkön kulimázra éhes kocsinak elvakult tologatói is okulhatnak belőle. Így hangzik:

Nagyságos Polgármester Ur!

A Debreczen sz. kir. város 1900 évi zárszámadását helyben hagyó 112 bkgy. 1901. sz. közgyűlési határozat sokszorosán törvénybe s közgyűlési rendelkezésekbe ütközvén, ellene nyílt határidőn belől tisztelettel

felebbezünk

alábbi okokból:

Miként a közgyűlésen előszóval is előadtuk, az 1900 évről beterjesztett városi zárszámadás, leltár és mérleg csak azon szomorú tényt konstatálja, hogy a tek. Tanácsban a köteleességérzet, a számvevőség-

ben s az ellenőrzésre hivatott bizottságokban a buzgóság, szakavatottság s őszinteség még mindig nem növekvőben, hanem apadóban van.

1. A tanács a városi törvényhatóság végrehajtó közege; . . . „intézi a város gazdasági ügyeit a közgyűlés határozataihoz képest”; „utalványoz a házipénztárra . . . a költségelőirányzat korlátai között.” (1886. XXI. tez. 74 §.)

Igy szólna a törvény! Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának azonban a tanács nem végrehajtó közege, a város ügyeit nem a közgyűlés határozataihoz képest intézi és nem a költségelőirányzat korlátai közt utalványoz. E tekintetben a felügyelő bizottság jelentéséből bátrak vagyunk idézni a következőket:

(VII. tétel.) „Köteleességszerűen bejelentjük, hogy a tek. bizotts. közgyűlés által hozott több rendbeli határozatok még mindig nem foganatosítottak.”

„A múlt évi egyik kgy. határozat szerint bizottság küldetett ki, mely a belkezelési és felügyeleti rendszer, a számvitel és pénztár kezelés átalakítására javaslatot tegyen. Ezen bizottság mai napig nem hivatott össze.”

Igen, most már másodszor megszegett határozat az is, mely szerint a zárszámadásnak az új leltáron kellene alapulnia. De legföhláborítóbb az, hogy a költségelőirányzat semmi sem vétetik, mert (f. ü. bizotts. jelentés II. tétel) „a költségvetési előirányzatnak ily nagymérvű túllépése városunk gazdálkodását a legnagyobb zavarokba ékell, hogy döntse.” (Ugyanazon jelentés III. tétel, utolsó pont.) „A költségvetési megállapításon felül történt rendkívüli tulkiadások többnyire olyanok, melyek az előirányzat elkészítésekor már előre láthatók voltak és épen azért nem helyeseltük, hogy ezen kiadások fedezéséről a költségvetés készítése alkalmával gondoskodás nem történt.”

Hogy költségvetés áthágása milyen halatlan s eddig soha meg nem közelített magasságot ért el: mutatja a zárszámadás 55. lapja, mely szerint az elköltött- 3.654,015.56ből csak 2,709.783.78 volt megszavazva s így ehhez képest az elő nem irányzott költségek = (33%) 944,231.78. Ha pedig számításba vesszük azon összegeket is, melyeket a tek. tanács megtakarított ugyan, de csak azért, hogy az előirányzattól eltérő célra fordítson, t. i.

a rendes költségvetésnél	78,150.45	
a rendkívüli költségvetésnél	18,484.98	
és az átmenetieknél	174,630.01	271,265.44
akkor együtt		1,215,497.22

tehát az előirányzott 2.709.783 k. 78 f.-hez képest mintegy 45% azon összeg, mely nem a költségvetés szerinti rendeltetésére fordított, melylyel tehát a tek. tanács a közgyűlés akarátát áthágta.

Csodáljuk, hogy ilyen zárszámadást a t. felügyelő bizottság jóváhagyásra ajánl, holott köztudomásu, hogy e merész tulköltekezés miatt a múlt év végén házipénztá-

runk valóságos fizetése képtelenségbe jutott; még inkább csodáljuk, hogy a felmentvény megadását is javasolja, holott a tulköltekezés okainak földerítésére kiküldött bizottság még nem adta be jelentését, ennek beérkezte s tekintetbe vétele előtt pedig felmentvényt megszavazni józanul nem lehet.

2. A mi már a zárszámadás, leltár s mérleg összeállítását illeti: ennél a szakavatottságnak, buzgóságnak s őszinteségnek csak nagyfokú hiányát tapasztaltuk, mint ez az alábbiakból kiviláglik.

a) A zárszámadás 24. lapjának 1. tétele szerint a házi pénztár „kölesön felvételeiből” kapott nem kevesebb mint 418,624 kor. 79 fillért. Ez a teher nincs fölvéve a mérleg teher oldalára. Fölszólalásunk folytán a f. ü. bgnak egyik tagja azzal vélte indokolhatni e tényt, hogy a miniszteri jóváhagyás csak 1901-ben következett be s ezért nem vették föl az új kölesönt a terhek közé.

Azt hisszük, hogy a ki ekként beszél, csak álprófeta lehet; mert egyfelől úgy tudjuk, hogy a jóváhagyás meg volt már a kölesön fölvételekor s mert másfelől, ha az új kölesönt nem vesszük tehernek, akkor azt a régi tartozást kell a mérlegen szerepeltetnünk, amelyet az új kölesönből kifizettünk, máskep a mérleget a kereskedelmi nyelven hamis mérlegnek nevezik. A ki ezt nem tudja, vagy tudni nem akarja s pláne az ellenkezőt prédikálja: az mint felügyelő bizotts. tag arról szóló szegénységi bizonyítványt állított ki magáról, hogy nem áll hivatása magaslátán.

A mulasztás helyrehozásául a 418,624.79 feltétlenül a terhek közé iktatandó, mert ez az összeg a pénztárba befolyt s olyan tartozások fizetésére fordított, melyek ennélfogva a terhek közéül ki maradtak.

b) A felügyelő bizotts. jelentés IV. tétele szerint: „. . . a készpénzzel megtérítendő hátralék nagyrésze a kir. tszéki palota építésére kiadott előlegekből származik.”

Ennek az előlegnek a hátraléka a 124. lapon „Fedezet” czim 6. tétel alatt 160,000 korona gyanánt van feltüntetve, ami egy-szerűen képtelenség, mert a készpénzzel megtérítendő előlegek maradványa 1900. decz 31-én a 25. lap szerint 135,842 kor. 74 fil. volt s ebben a 160,000 kor. meg nem férhet.

Az igazságot megtudandó, egyik alólírott megnézte a főkönyvet s ebben azt találta elkönyvelve, hogy 1900. Január 1-én előrehozatal 160,000 k., lerovás 40,000 k. s maradvány (vakarás után czeruzával írva) megint csak 160,000 k.

Lehet, hogy ezt az előttünk tünemény-szerű arithmetikát korrektségre vágyó kezek azóta átalakították. A kérlelhetetlen alternatíván azonban nem változtathatnak. Mert vagy megmaradt a könyv így: „160ból levonva 40-et marad 160;” és ekkor a könyvelés hamis; vagy kijavították a maradványt azóta 120-ra s ekkor a nyomtatott zárszámadás a hamis, mert az 52-ik lapon 26 tétel alatt szereplő kiadás után a 124. oldalon végösszegül tündöklő, valamint a 109. oldalon leltározott 1,802 277.72 fil.-ből 40,000 k.

törlendő s a vagyon gyanánt, (enyhén szólva) tévesen föltüntetett utóbbi összeg a mérlegen stornóznandó vagyis a terhek közé iktandó.

c) A zárszámadásnak ugyancsak 124-ik oldalán a „Tervezet“ 7. tétele alatt ez olvasható: „nem kamatozó kötvényekben 157,000 k.“ Korábbi sajnó tapasztalat gonosz sejtelmet keltett bennünk és a főszám. nyilatkozata szerint balsejtelmünk megfelelt a sajnó valószínűségnek; mert a 157,000 k. át, saját tartalék-alapjától maga a város vette kölcsön s az erről adott kötelezvényt a 124. lapon értékpapír gyanánt szerepelteti!!

Hát lehet-e ennél botrányosabb számadás, midőn valaki elkölti a saját pénzét, ennek helyét a maga kötvényével pótolja s azt kürtöli, hogy meg van vagy legalább fedezve van a pénze?

Mi a számadásnak illetően módját nem fogadjuk el, annál kevésbé, mert azt sem tudjuk, mire költötte el a tek. Tanács a 157,000 koronát, sőt még azt sem, bevételbe tette-e, ha igen, hol, a házi pénztár számadásában?

Mivel pedig a városnak mint adósnak kötvénye csak más kezében s csak e másik egyénre mint hitelezőre nézve bír értékkel, ellenben jogi fogalmak szerint megszűnik a tartozás, ha a hitelező és adós egyszemélyben egyesül s ekként a város által kiállított adós levelet a város birtokában és javára értékpapírnak vagyonnak tekinteni nem szabad: annál fogva a b. pont alatt említett 1.802,270 k. 72 fillérből a 157,000 k. nem kamatozó kötvény, mint fiktív alkatrész mind a 124 lapon, mind a 108-9 lapon, hol vagyonszámla leltározva van, törlendő, a mérlegen pedig stornóznandó vagyis a terhek közé is fölveendő annál inkább, mert ha már a saját pénzét valaki kölcsön vette, adósságnak is kell tekintenie s a terhek közé fölvennie.

d. A város által kezelt alapítványi pénztárak kétféle természetűek. Egyik részük idegen tulajdon, másik részük ellenben t. i. a zárszámadás 166. lapján I. II. IV. IX. X. XV. XVI. XVIII. XXV. XXVI. XXVIII. XXIX. XXXI. XXXIII. XXXIV. XXXVI. XL. s XLI. tétele alattiak a város tulajdonai. Amazok letétek, emezek tartalékok.

A 166-167 lap szerint az alapítványokból

	letétszerű	tartalékszerű
volt 1899 XII/31	557,896.65,	2,731,773.14
„ 1900 „	588,383.36,	2,692,281.50

így a város tartalékai apadtak 39,491.55 fillérrel, a mi hasonló összegű vagyonszámla csökkenést jelent. Nagyon helytelen dolog, hogy a városi vagyonnál akként számol el a tek. Tanács, hogy külön munkálat nélkül e körülmény a mérlegből ki nem derül; mert bárha a letételek őrzött tőke is adósság, melyről épügy számolni kell, mint a saját törzsvagyonnal s tartalékokkal (ha ugyan észre akarjuk venni valjon gyarapodott vagy csökkent-e) e tőkét a tek. Tanács és számvevőség, mintha Csáky szalmájának néznék, minden intésünk dacára sem szerepelteti a mérlegen. Ennek némi pótlásul legalább a fenti kimutatás szerint elköltött 39,491 k. 55 f. vagy a vagyonszámlából levonandó vagy a terhekhez hozzáírandó.

c. A ki a zárszámadás 120-121 lapján a vagyonszámlát összeállította s a végeredményt az előző 1899. évi végeredménnyel egybevetni akarta, a többiekre ráadásul még egy tévedésbe esett.

Az előző évi zárszámadás megmutatja, hogy a város tiszta vagyona 1890. Decz. 31-ig (miután a nagy magtárnak másodszori szerepeltetéséért a n. é. közgyűlés 8,000 koronát már töröltetett

belőle . . . . . 34,432,581.64 volt. E helyett a 120 lapon tévesen az 1898. Decz. 31-iki összeg azaz 34,219,696.39

van szerepeltetve s ez által a 212,885.25 különbözet 1900. évi vagyonszámlát gyanánt föltüntetve, — holott ez, ha egyáltalán lehetne beszélni vagyonszámláról, 1899. év javára számítandó.

Kötetszámra folytathatók tovább a zárszámadásunkat ellepő kisebb-nagyobb hibák, tévedések, s egyéb olyan tulajdonságok felsorolását, a melyek a zárszámadást teljesen megbízhatatlanná tették. Azt hisszük azonban, hogy a minden ízében rossz számadás helyett újat jót őrszeállítani nem a mi feladatunk. Elégnek tartjuk e helyett hangsúlyozni, hogy a város tiszta vagyona 1900 Január 1-n fentebbiek

szerint	34,432,501.64
volt, az 1900 Decz. 31-iki pedig mely a számadás szerint	34,493,339.55
volna, kevesbitendő levén az a alatti	418,624.79
b „	40,000.—
c „	157,000.— és
d „	39,491.55
összegével azaz	655,116.34

így csupán a szarvas hibák helyrehozása után marad 1900. Decz. 31-iki tiszta vagyonnal

33'838.223.21

a mi kétségtelenné teszi, hogy a városunk törzsvagyonát a tek. Tanács kezelése az 1900 év során legalább 594,358.43 s elmondhatjuk bátran, kerek 600,000 kor. értékkel kevesbitette.

Látnivaló tehát, hogy ezt a nyomorék számadást, mely végeredményében 600 ezer korona törzsvagyon apadás helyett 273 ezer korona gyarapodással tömjénezte magának s így együtt a valódi végeredményben parányi 873,000 korona hibát követ el, ezt az öröklött s eddig hiába ostorozott hibák és bűnök halmazát jóváhagyni nem szabad, nem lehet.

Közgyűlésünk józan ítélő képességére nagy sértést foglalt magában a jegyzőkönyv, azt állítván, mintha a zárszámadás, melynek hibáit kézzel fo. hatóvá tettük s bebizonyítottuk, mégis változatlanul elfogadtatott — a fölmentvény pedig megadatott volna. E sértésnél csak az 1886: XXI. t. cz. 50. és 51 §-án elkövetett sérelem a nagyobb, mely szerint a Tek. Tanács tagjai s a tisztviselők érdekelt voltak dacára nem állottak a borzasztó számadás elfogadásához s maguk javára a fölmentvény kiadásához szavazatukkal hozzájárulni.

Amde az ő tiltott szavazatukkal szerzett többség nem egyéb törvénytelen látszattal, melynél fogva az állítólagos határozat jogerőre sohasem emelkedhetik. S nem emelkedhet jogerőre a határozatnak még ama különben he yesnek látszó része sem, mely szerint a közgyűlés „ismételten megbizsa a városi tanácsot, hogy . . . a városnál jelenleg érvényben levő kezelési, ellenőrzési s felügyeleti rendszer reformálása“ végett valamikor, talán újabb 8 éven belül (mert határidő nincs tűzve) részletesen kidolgozott javaslatot terjesszen elő.

Mi legalább, kik keserűen tapasztaljuk, hogy a korábban adott hasonló utasítás fogantatására a tek. Tanácsnak 8 év nem volt elég, kik azt látjuk, hogy a tek. Tanács ezt a nagyon fontos elintézetlen ügyet még csak az ügyszálalékok jegyzékébe fölvenni sem tartotta érdemesnek, kik azt látjuk, hogy a tek. Tanács előtt törvény és köz-

gyűlési határozat nem részesülnek kellő tiszteletben: mi nem tartjuk czélravezetőnek, az ilyen városi Tanácsot „ismételve“ adott hiábavaló megbizással terhelni. Szerintünk nem a megbizás ismételtetése használna itt, hanem „nagy takarítás“, mennél előbb, legkésőbb a tisztújításkor.

4. Föltéve, meg nem engedve, ha joguk lett volna is a Tanács tagjainak s a tisztviselőknél szavazni, midőn az 1886: XXI t. cz. 74 §-ában s 1886: XXII t. cz. 127 §-ában gyökerező felelősségokről volt szó; vagy föltéve, tagadva azonban, hogy a felelősség alóli fölmentés tekintetében a jelenlevők szavazatának többségét akkor is megnyerték volna, ha az ő szavazatuk nem számított; tekintve, hogy a 2. pont szerint a város vagyona mintegy 600,000 koronával megcsökkentett: ennek előzetes megszavazására még inkább, ha fölhatalmazás nélkül megtörtént, utólagos jóváhagyására az 1886: XXII t. cz. 110 §-a szerint csupán oly közgyűlés lehetett volna jogosítva, melyet e célra az előző közgyűlés tűzött ki s csupán oly többséggel, mely a nem felállással, hanem névszerint megejtett szavazás eredménye szerint nemcsak a jelenvoltaknak, hanem a képviselő testület összes tagjainak képezte volna általános többségét. Mindez azonban nem történt s így méltán elmondhatjuk, hogy az 1900 évi zárszámadás törvényesen máig sincs jóváhagyva.

Annyi csalódás után is még mindig bizva, hogy felelős kormányunk, nemcsak elég hatalmas a törvények érvényesítésére, hanem kivált most, midőn a zárszámadás a törvény s felettes hatóság iránti tiszteletnek oly nagyfokú megfogyatkozását s a pénzügyi romlásnak és elpalástolásának oly káros tüneteit tanúsítja, elég erélyes is tud lenni, hogy a pártok s egyesek érdekét a város, a közjó érdekének alárendelje, egész tisztelettel esedezünk a Nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszterium előtt, hogy az előldeztet jóváhagyó s fölmentő közgyűlési határozatot, mint a fentebbiek szerint törvénybe ütközőt s önmagában érvénytelen megsemmisíteni; nemcsak a felelősségünkben fölsorolt egy pár tételre szorítkozó, hanem egyébre is (minők például az 1899 évi zárszámadás 5. lapjának jegyzetében említett s 1900-ról elszámolni ígért 5000 korona, az átmeneti tételekről való kimutatás, melyhez szép szerével hozzáférni nem lehet, az 52. lap 66 tétele alatti 57,000 kormányi fictiv kiadásnak megfelelő bevételi tétel igazolása, melynek nyomát a zárszámadásban nem találtuk stb. stb.) kiterjedő szigorú vizsgálatot elrendelni s keresztül vinni;

ennek eredményéhez képest a zárszámadást újabb közgyűlés elé utalni; végül a vagyonszámla és számvitel módjának az 1886: XXII t. cz. 164 §. végpontja szerint leendő megállapíthatása végett a városi Tanácsot záros határidőn belüli javaslatlételre fegyelmi eljárás terhe alatt utasítani méltóztatnék.

Bur tüntetés Budapesten.

— Saját tudósítónk express értesítése. —

Budapest, június 9.

Lélekemelő s impozáns volt az a fogadtatás, melyben Budapest székes főváros polgársága az oda érkezett bur küldötteket fogadta.

A felolvasásra, melyet ma vasárnap délután 5 órakor tartott az ifju De Wett G. A n d r á s, bur parancsnok, a hős De Wett tábornok unoka-öccse, zsufozásig

megett a Tattersal fedett helyisége. Mintegy 20-25 ezer szorongott az óriási helyiségben, Budapest főváros egyletei, társas körök zászlóik alatt vonultak ki. Az egyetemi ifjuság teljes számmal csatlakozott a főváros polgárságához.

A rendre egész hadsereg rendőr ügyelt föl.

Az emelvényt a budapesti bur bizottság és a Saskör tagjai foglalták el s Hahóty Sándor elnök megnyitója után megjelent az óriási közönség előtt az ifjú DeWett rokonszenves alakja, kék-fehér-piroszöld övvel — bur színekkel — feldisztatva; szünni nem akaró éljenzés fogadta, a hölgyek egész virágzapporral árasztották el.

Csengő, tiszta hangon kezdte meg előadását, melyel Dr. Szalay Károly fővárosi tanár fordított le nyomban holland nyelvből s magyarul tolmácsolta pontonként a közönség előtt.

Élénk színekkel ecsetelte a burok multját s az angol invázió történetét. A közönség tetszészaja vihar gyanánt tört ki, ahol hazájáról beszélt; s a gyűlölet és megvetés moraja zugott fel mindannyiszor, mikor az angolok kapzsi politikáját jellemezte.

A felolvasás végén ugyancsak Dr. Szalay tolmácsolta a közönség köszönetét; s midőn végül azt moneotta, hogy nincs Magyarországon igaz szívű ember, ki naponként nem imádkozik a burok szabadságharcának diadaláért,

Tahy András az egyetemi ifjuság bábékoszoruját nyújtotta át rövid, de lelkes aeszéd kíséretében.

Sinkó Károly mérnök költeményt szavalt a burokról:

„Ha magyar nem volnék, búr szeretnék lenni,
— Nincsen ilyen két nép széles e világon! —
S mikor a szabadság bucsut vesz a földtől:
Mi leszünk utolsó katonái, látom!”

Valentin Vilmos bur vezérkari kapitány intézett ezután beszédet a közönséghez, melynek lelkesedése már ekkor tetőpontra hágott.

A Ganz-gyári munkások dalköre a Hymnuszt s a Honfidalt énekelték gyönyörűen.

Egyhangulag elfogadta aztán a közönség a bur bizottság által elébe terjesztett határozati javaslatot, melyben az angolok által kezdett háboru igazságtalanságát hangsúlyozva, azt a népjogellenimerényletnek bélyegzi, a zemberiességszent nevében tiltakozik e háboru embertelenségei ellens felhivandónaktartja a magyar kormányt a hágai békekongresszusra határozmányainak érvényesítése tekintetben kezdeményező lépést tenni.

Végül a fővárosi polgárság nevében üdvözlő táviratot intéztek Krüger köztársasági elnökhöz.

*

Említést tettünk lapunk szombati számában a debreczeni polgárság körében

megindult mozgalomról, mely a hős DeWett és többi társainak Debreczenbe való meghívására irányult.

Lapunk főszerkesztője személyesen érintkezett e tárgyban DeWett G. Andrással s a budapesti bur bizottság tagjaival.

DeWett parancsnok a legmelegebb barátsággal fogadta a Debreczenből jött üzenetet; de mivel már ma (hétfőn) d. u. Berlinbe kell utaznia, a következő levélben köszönte meg a debreczeniek figyelmét:

„Üdvözlöt a debreczeni elvtársaknak!

Meghívásukat hálásan köszönöm s legmélyebben sajnálom, hogy kötelességeink külföldre szölitának.

Legbecsebb emlékeim közé sorozom Debreczen polgárságának rokonszenvét s ügyünk iránti érdeklődését. Budapest, 1901. június 9.

A. G. DeWett s. k.
commandáns.*

A bur küldöttek el vannak ragadtatva a magyar főváros közönségének rokonszenves tüntetésétől; s a magyar nemzet szive feldobbanásának e fényes példájából reményt merítettek arra, hogy a világ és a történelem ítélő széke előtt igazságos ügyök diadalra jut s megmozdul az oly közönyös európai nagy nemzetek élő lelkiismerete.

Nincs még veszve a burok szabad hazája!

B. J.

Debreczeni népnevelés.

(Csánykó Viktor tanfelügyelő havi jelentése.)

Csánykó Viktor hajdumegyei tankerületi tanfelügyelő május hónapról az alábbi közérdekű havi jelentést intézte a városi közigazgatási bizottsághoz: Tekintetes Közigazgatási Bizottság! F. évi május haváról van szerencsém jelentésemet a következőkben megtenni: Az ohati közs. iskolában május havában szorgalmasan jelentek meg a tanulók a tanórákon; erről s az egész tanév jóeredményű munkásságáról volt alkalmam meggyőződni a lefolyt évfárá vizsga alkalmával teljesített iskolalátogatásomkor. A lefolyt hóban meglátogattam még az ev. ref. tanítónőképző intézetet és ennek 4 osztályu gyakorló elemi iskoláját; a kiváló tanítási eredmény, pontosság és rend felett megelégedésemet nyilvánítottam. A pallagi állam elemi iskola látogatása alkalmával tudomást szerezvén arról, hogy a tanító a törvény ellenére csak ideiglenesen és csak két évre van alkalmazva s megfelelő lakása nincsen. továbbá, hogy az iskola nélküli a kellő felügyeletet és ellenőrzést, hogy az iskola felszerelése hiányos s a tankötelességek tetszésétől függ, hogy járjanak e tanórákra, vagy sem. E körülményt az iskola felügyeletét gyakorló gazdasági tanintézeti igazgatónak tudomására hoztam s egyidejűleg a nagymélt. vall. és közokt. miniszter urat kértem fel hogy a földmivelésügyi miniszteriumot ez iskolának a törvény értelmébeni rendezése iránt sürgősen megkeresni méltóztatassék.

A nagymélt. vallás és közokt. miniszter ur f. évi május hó 1-én 29893 sz. a. kelt rendeletével felhívta Debreczen sz. kir. város tanácsát, hogy az iparos tanonciskolaügy rendezése, illetőleg az iskola czéljára emelendő épület tárgyában legutóbb az 1899. évi május hó 12-én 23055 sz. a. kelt rendeletre vonatkozó jelentését most már 14 nap alatt tegye meg.

E rendeletet Önagyméltósága másolatban oly felhívással közölte velem, hogy a szóban levő ügy sürgős elintézését szorgalmazzam s arról mielőbb jelentést tegyek. A rendelet vétele után értesültem a város abbeli határozatáról, hogy a költség hiánya miatt, de főleg a tervbe vett középirtanoda építéséig a tanonciskolát nem hajlandó építtetni.

Miután a kövépipariskola mi összefüggésben sincs az iparos tanonciskolával s annak szervezése Debreczenben indokolva sincs, de meg az iskola a közokt. miniszterium ügykörébe nem is tartozik, a tanonciskolaügy rendezése pedig égető; a miniszter urhoz a tanácsától eltérő véleményes jelentést terjesztettem fel az ügyről. — A nagymélt. vallás- és közokt. Miniszter Ur a görvélykoros tanítóárva részére az orsz. tanítói nyugdíj és gyámalapról egy sanatoriumot építtetett.

NAPI HIREK.

A debreczeni főiskola évfárá ünnepe.

A muzsafiak szentelt hajlékában, a magyar tudományosság ősrégi várában, a szeretett ősi kollegiumban ismét berekesztenek egy tanulmányokban gazdagon gyümölcsöző iskolai évet. Ezen iskolai évfárá ünnepélyt fenséges egyszerűséggel, meleg érzelmekkel szokta ünnepelni a tudomány eme ősi magyar hajlékának a derék tanári testülete és az ifjuság. Mi szebb helyen ülhetnék el hát ezt az ünnepet református hitvallásunk küzdelemre gyakorlott lelkes fiatal bajnok seregi és kitűnő magyar lelkületű vezetőik, a nagytudományu tanári kar, mint templomban? A nagytemplomban tartják meg ezt a lélekemelő szép főiskolai ünnepélyt, melyre dr. Bartha Béla nagyérdemű akadémiai igazgató az összes tanári kar nevében meghívja Debreczen város közönségét. Meghívó sorait itt közöljük:

A debreczeni ev. ref. főiskola közö tanári kara megbizásából teljes tisztelettel hívom meg Debreczen város közönségét főiskolánkhoz folyó június hó 12-dikén, azaz szerdán délelőtt 8 órakor, tehát a közisten-tisztelet után a városi ev. ref. nagytemplomban tartandó évfárá ünnepélyére.

Az alkalmi istentisztelet sorrendje:

1. Felálló ének: 37. dics. (Jövel Szentlélek...) 1. verse
2. Gyülekezeti ének: 236. dics. (Ismet egyik esztendeje...) 1. s 2. v.
3. A főiskolai énekkar éneke.
4. Csiky Lajos főiskolai lelkész imádkozása.
5. A főiskolai énekkar éneke.
6. Gyülekezeti záróének: 179. dics. 10. verse.

Debreczen, 1901. június hó 9-ikén

Dr. Bartha Béla
akad. igazgató.

Pécsi ujság hortobágyi alakokról.

A V. H. O. Sz. debr. gyűlése után több ujságíró rándult ki Debreczen világhíres pusztájára, a nagy Hortobágyra is. A hortobágyi szép napról, emlékekről a Pécsi Napló — Debreczen egyébb nevezetességeinek méltatása mellett — tárczasorozatot közöl. Ezen tárczák egyikéből közlünk itt néhány részletet, melyek ösmert hortobágyi alakjainkkal foglalkoznak. Így például Kiss J. csikósról ezeket írja a cikkíró: Legbűszkébb, legkitünőbb pásztora a Hortobágynek Kis J. csikós, egy szürke fejű. 56 esztendő s zömök kis ember. Nincs az a huszár, ki úgy megülné a lovat, mint ez a jóképű vén atyafi és nincs oly braziliai, spanyol, vagy portugál, ki remekebbül vetné el a lásszót, mint ő. Nem szereti a „nimetet“, még ha vendégségképen jó is ki hozzájuk a pusztára, de a „sörön“ kívül azért egyebet nem iszik. Majd a „Hortobágy lekeről is érdekes sorokban emlékezik meg az ujságíró kinek a szívet Farkas Berezyi bátánk megvette, mert a cikkíró szerint — aki tulajdonképpen éltető ereje itt a rónaságnak, a ki lelke a Hortobágynek: Farkas Bertalan pusztai biztos. Debreczenben csak úgy hallottam őt megszólítani mindenkitől: „Berti bátyánk.“ A régi udvarházak egy elkésett, kedves alakja. Csupa szeretetreméltó-ág, csupa vidámság. Az igazi magyar ember tiszta józansága szólal meg, ha beszél, de valami csudásan megörzött gyermekes, édes derű kacagató humor sugárzik ki őszinte beszédeiből. Nyílt egyenes lelkű, őszinte, igazi uri ember, a régi karakterek kohójából, ahol nem a külsőségek, nem a formák simaságában, de mélyebben, bent a szív közepéből, az egyenes lélek tiszta redői közül pattan ki minden érzés, minden gondolat. De ne higgye ám senki, hogy az egyszerűség e nagy tisztasága tán irtózik a modern kor tudományaitól, művészeitől. Debreczen város vendégei voltunk, de hat vármegye vendégszeretetével fogadott bennünket „Berti bátyánk“, ki lelkesedő hiva a magunkfajtájú skribler népségének. Pompás, gazdag reggelijénél csak az ő lelke volt gazdagabb, anekdotái zamatosabbak. A régi betyár világ romantikájának mesemondója ő. Előadása mindig tartalmas, mindig ötletes s valami utánozhatatlan pikáns izt adnak nekik élénk, fiatalos gesztusai, egészséges úde arczának közvetlen játéka. Debreczen városa 1894 óta vezet rendszeres kezelést a Hortobágyon és az itt uralkodó hatalmas munka szálai mind „Berti bátyánk“ kezei közül szaladnak szét és futnak ismét össze. Királya ő a rónaságnak, akit itt ép úgy mint Debreczenben általános szeretet és tisztelet vesz körül. Hűséges társa neki itt az óriási munkában Markovics Gyula ménes-mester, egy hozzája hasonló uriember, a kinek csak egyben van előnye „Berti bátyánk“ felett, hogy még nagyon fiatal. De annál nagyobb a tudása. Majd a cikkíró megemlékezik még Cseh János és Axmann Gyula állatorvosokról, akik szinte hozzátartoztak az ujságíró gárda kalauzaihoz. Látni való tehát, hogy a Hortobágy ma is varázserővel hat a kedélyekre, pedig már a jó Hortobágyot is megfésülte a haladó kor. Mégis úgy vagyunk vele, mint a tokaji asszuval, már az említése gyönyört gerjeszt, pedig a valóságban abba is belepancsolnak Engel urék.

Díjlövés a polgári lövöldében.

A városi polgári lövöldében június hó 9-én, megtartott díjlövészet eredménye a következő: I. oszt. Díjat nyertek: legtöbb körlovéssal Fodor József 2 koronát, legjobb mélylovéssal ifj. Tóth Ferencz 4 koronát. II. oszt. Díjat nyertek: legtöbb körlovéssal Hauer Bertalan, Hollender József 2—2 kor.

Vastagh György hortobágyi állatszobra.

A Vasárnapi Ujság most közli illyebb Vastagh György jeles szobrászművészek azon gyönyörű állatszobrainak képeit, melyeket a művész részben a földmívelési minisztérium, részint az országos magyar gazdasági egyesület megbízásából készített. A Vasárnapi Ujság másolatai között ott vannak a debreczeni szarvasmarha-szobrok is, melyekről ezeket írja a Vasárnapi Ujság: „A magyar fajnak közül feltűnök a gyönyörű debreczeni példányok, a város híres gulyájából kiválogatva.“

Cseresznye-ünnepély a nagyerdőn.

Pompása sikerült a nagyerdei cseresznye-ünnepély. Vasárnap a nagyerdő gyönyörű képet nyújtott, különösen este villamvilágítás mellett, mert még késő éjfélt után is tolongtak az emberek, a különféle sátrak előtt. Az ünnepélynek a pompás idő kedvezett. A debreczeni jótékony nőegylet vasárnapi ünnepélyével a lelkes asszonyok, leányok közreműködése mellett néhány ezer koronát szerzett a szegényeknek. A cseresznye-ünnepély délután 4 órakor a virágkocsi korzóval kezdődött. Elöl haladtak a polgári kerékpárosegyesület tagjai, majd a korzó rendezője Nedetzky Ferenc kapitány szépen felvirágozott lovon, utána jöttek a kocsik: Rósenberg stráfkocsija, hat hatalmas lóval, kocsis, ló feldiszítve. A stráfkocsi közepén az ünnepély symboluma, hatalmas cseresznyefa, a fa körül fehér ruhás leányok nemzeti színű lobogókkal. — A stráfkocsi után következtek a díszesebbnél díszesebb fogatok és pedig Hardeck Jenő gróf pompásan díszített fogata, melyben a gróf és bájos neje foglaltak helyet, ezután haladt Szőlősi Rezső remekül feldiszített homokfutója, Halasi Béla főhadnagy pompás kocsija, gróf Haller Jenő izléses fogata, melyben még gróf Klebelsberg Valéria foglalt helyet. Kivált még a Vecsey Z. szépen díszített gyermek fogata, melyet Zádor Vilma hajtott, mellette a Zádor s Vecsey család fiatal tagjai foglaltak helyet. Izlésesen volt díszítve a Kardos Béla fogata is, valamint a többi, a virágkorzóban részt vett fogat a Mayer Emilé, dr. Rózsa Mór, Dankó Mihályné, Nagy Miklós huszárszázadosé stb. A braganzai hercegi fogata két fekete orosz trapperrel, hófehér virágokkal volt díszítve. A kocsihoz két oldalán gróf Béli huszárönkéntes és Andirkó hadnagy haladtak lóháton. A kocsik a Margit-füredőig vonultak s onnan visszatértek az erdőbe. A kocsihoz befejezése után a közönség elszéledt a nagyerdő minden irányába, hol különböző szórakozások várták. Mindenféle sátrak voltak, hol mindent lehetett kapni. A csinos bajor sátorban állandóan nagy volt a forgalom. Csataj Mariska, Kiss Bella, Antalovics Gizi, Miczi, Ilona, Boczán Elemérné és Konez Ákosné, valamint Boczán Elemér, Kubek György és Krisztiáni Sándor töltötték be a pinczér szerepet, s derekasan megis feleltek eme hivatásuknak. Ezzel majdnem szemben a magyar csárdában szívesen fogadták s marasztották a sürgölődő vendégeket a szép csaplárosné Hutiray Béláné, Kubai Alajosné, Beke Lászlóné, Baróthy Béláné s a tüzesszemű szép borleányok: Hutiray Palika, Kubai Margit, Wolafka Katicza, Beke Erzsike, Hutiray Piroksa és Visky Klára. Czigányban sem volt hiány. A Magyarai fiúk lelkesedéssel huzták a ropogós magyar nótákat. Nagy volt a forgalom a szivarsátorban, a hol Berger Móríczné és özv. Berger Vilmosné töltötték be a trafikoszó szerepet, továbbá a székely sátorban, ahol erdélyi székely viseletben Kubek Erzsébet és Nemes Anna felügyelet alatt Kelemen Erzsike, Csicsó Erzsike, Nagy

Róza, Botos Margit, Nagy Margit, Szathmáry Irma, Rodonyi Róza, Horváth Gizi és Irén, Holban Ida, Paczelt Erzsike, Galgóczi Bella alig győzték adni a konfettit és szerpentint, valamint a székely háziipari czikkeket.

A ja. án sátorban izletes kávét szolgáltak fel Komlóssy Dezsőné, Kolbenhayer Kálmánné, Fráter Erzsébet, Szunyogh Lili, Ujfalussy Mariska és Verus. Odább a szép czukrászsátorban süteményekkel, fagyalttal s jégbehűtött pezsgővel alig győzték ellátni a közönséget Szabó Kálmánné, Szücs Kálmánné, Jeney Györgyné, Tomcsányi Lászlóné, Szabó Margit, Zádor Vilma, Vidovich Georgine, Tomcsányi Mariska, Jeney Erzsike; a cseresznye sátor részletén csakhamar tudtak Komlóssy Arthurné, Kajári Lajosné, Bernáth Giza, Veszter Malvin és Draveczky Ilonka; a Variete színház, Paprika Jancsi színház a gyermekeknek nyújtott kedélyes szórakozást. A konfettizés, szerpentin dobálás olyan vehemens erővel folyt, hogy rövid idő alatt elfogyott a készlet. Este a közönség nagyrésze a Dobosba vonult, hol táncmulatsággal fejezték be a sikerült néppünnepélyt.

Az ügyészségi börtön titokzatos foglya.

Nem mindennapi gazembert őriznek a debreczeni ügyészség börtönében, a gyanu szerint, a fogoly egyike a legvakmerőbb s kitanultabb zsebmetszőknek, valami kiterjedt bandának lehet a tagja. Weisz Vilmos álnév alatt rejtőzködik. Lépre a Püspök-Ladány és Karczag közötti vonalon került, a hol Schiff Bernát budapesti marhakupepcztől 1400 forintot zsebelt, de rajta vesztett a zsebelésen, mert a Schiff utitársa észrevette a zsebelést, mire a balkéz kalmárt, a vasuti tolvajt lefűlelték s később Debreczenbe érve, a debreczeni rendőrségnek átadták, onnét került aztán az ügyészség börtönébe. Ártatlanul hangzó névről Weisz Simonnak nevezte meg magát (a kitanult róka hihetőleg már többször büntetve volt, ezért nem akarja a valódi nevét megmondani), de a nála talált s tolvaj nyelven fogalmazott levelekből következtetve országszerte összeköttetése lehetnek e jómadarnak, a ki a többek között Sári Etelka nevű, szoboszlói illetőségű, Debreczenből örökre kitiltott nőszemélyvel is összeköttetésben illetőleg levelezésben áll, a ki jelenleg betegen fekszik a Debreczenből szinte kitiltott Mopsz Borcsa nevezetű urhölgygyel. Ezekkel váltott levelei oly furfanggal vannak stilizálva, melyek bizonyítják, hogy a talmi Simon tanult vén róka lehet. Többek között ezeket írja a Borcsa: — Gyula meggyógyult (tolvajnyelven: Gyula kiszabadult), — Simon Aradon beteg (tolvajnyelven: Simon Aradon elfogták), a bászli smire füvel fog kereskedni. (tolvajnyelven: a vasuti rendőrség el akarja tenni láb alól.) — A nagy angyal még a pacstírták által Dézsen megbukott (tolvajnyelven: Angyal nevű zsványt Dézsen a rendőrök elfogták.) Bizonyos, hogy a ki ily nyelven levelezett, az nem oly szende és érzetlen milyennek a titokzatos Simon mondja magát.

Az ev. ref. népiskolák szervezése.

A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma vasárnap e hó 9-én d. e. nagyfontosságú gyűlést tartott Kiss Áron püspök és Simonffy Imre kir. tan. polgármester gondnok elnöklésével. A gyűlésen jelen voltak Kiss Albert, dr. Kola János, Erdős József, Karsai István, Dicsőffy József, Szinay Gyula, K. Tóth Kálmán, Sz. Szabó özsény és Sz. Szabó László. A gyűlés megnyitása után hitelesítették a m. ülés jegyzőkönyvét, majd Kiss Albert indítványozta a napirend megváltoztatását s kérte a tárgysorozat egyik legfontosabb pontjának, az összes ref. iskolák szervezési kérdésének tárgyalását. Az

indítványt elfogadták megkezdték a tárgyalást. Felolvasták a tárgyban beterjesztett városi és egyházi kiküldöttekből alakított vegyes bizottság egyházi részéről történt megállapodást, mely több pontokban a következő: A meglevő 50 tanteremhez építenek még 20 tantermet, 7 új tanítói lakást, 4 régi tantermet pedig átalakítanak, ezen munkálatok 320000 koronába kerülnek. A fentjelzett építéshez szükséges fedezet egyrészt a város, másik részét az egyház fedezné és pedig az iskolai adó vagy tandíj behozatalával. A felépítendő épületek a város tulajdonát képeznek, a használat joga lenne csak az egyházzé. A gyűlés a felolvasott jelentést tudomásul vette. Ez volt a gyűlés legfontosabb tárgya, melynek befejeztével a többi pontok tárgyalását a jövő hétre halasztották.

Lódíjazás a Hortobágyon.

A debreczeni gazdasági egyesület és lótenyésztési bizottság a hó 9-én vasárnap Váczy János és Hutflész Kázmér elnöklésével lókiállításal egybekötött lódíjazást rendezett a Hortobágyon. A kiállításon díjakat nyertek a következők: Anyakanczalovakért: Debreczen városa 6 drb. aranyat, amelyből öt darab aranyat visszaajándékozott a lovak kellő gondozásáért ezen öt arany Bányai István, Szentesi János, Balog István és Zöld Mihályan adatott ki. Négy drb. aranyat nyert Czeglédi András, 3 drb. aranyat Ifj. Pásztor János, 2 aranyat Balog József, egy aranyat Villmányi Imre, egy aranyat és bronz oklevelet Polgári Bálint. Hároméves kancza csikókért: Debreczen városa aranyoklevelet. Polgári András 5 aranyat, Nagy Mihály 3 aranyat, Szentesi János egy aranyat, Kertész István egy aranyat és bronz oklevelet, Faragó András 1. aranyat, Polgári Bálint 1 aranyat. Kétéves kanczacsikókért: Debreczen város arany oklevelet. Fehér András 5 aranyat, Balogh István 3 aranyat, Hegedüs Ferencz 1 aranyat, Trázi Lajos 1 aranyat és arany oklevelet, Kiss Mihály 1 aranyat, Jobbágy János 1 aranyat. Egyéves kanczacsikókért: Debreczen arany oklevelet, Ifj. Bállyai István 5 aranyat, Jóna István 3 aranyat, Barna János 1 aranyat, Hegedüs Ferencz 1 aranyat és arany oklevelet. Kiosztottak tehát 36 drb. 10 koronás arany mint államdíj és 15 darab mint egyesületi díj, összesen 51 arany. Délben 80 terítékű társasbéd volt a Hortobágyon.

Hajdumegyei gazdák tanulmányútja.

A hajdúvármegyei gazdasági egyesület 40 tagja Nemes Zoltán vármegyei jegyző, egyesületi titkár vezetésével szerdán Budapestre utazik, hogy megnézzék a mezőgazdasági kiállítást, mely a párisi világkiállítás volt. A gazdák két napig maradnak a fővárosban.

Huszonöt éves tanári jubileum.

Szombaton a közoktatásügy egyik tiszteletben álló, derék bajnokát ünnepelte Debreczen társadalma. Fábán Lajos Mór ker. ak. tanár ekkor töltötte be tanárkodásának 25 éves évfordulóját. Ezt az alkalmat megragadták tanártársai, volt tanítványai s ösmerősei s azt a napot megünnepelték. A ker. akadémia dísztermében folyt le az egyszerű, de lélekemelő ünnepély, melyen a közoktatásügyi miniszterium képviselője dr. Sack Béla a ker. iskolák főigazgatója is jelen volt. Ott voltak továbbá Király Ferencz, Zádor Lajos, dr. Bartha Béla, dr. Ozory István, a főiskola, Csóka S. a tanács képviselőjében, Váradi K. kegyesrendi igazgató s nagyszámu közönség. Bayer Ferencz dr. igazgató a tanári kar

nevében, Zádor Lajos a keresk. társulat, Csóka Sámuel a város, dr. Bartha Béla a főiskola, Csapó László a tanítványok, Rhénes Károly a volt tanítványok nevében üdvözölte a jubiléum s a volt növendékek nevében ajándékot nyújtott át. Várady Károly a kegyesrendi tanárok, Fazekas Lajos a reáliskolai tanári kar nevében üdvözölték. Este az Angol Királynő kerthelyiségében népes bankett volt a jubiléum tiszteletére.

Megyei élet.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága ma d. e. Dégenfeld József gróf elnöklésével ülést tartott, melyen az egyes szűkreferensek terjesztették elő a megye m. havi állapotáról szóló jelentéseiket melyek a biz. által tudomásul vétettek.

Szintársulatunk itthon.

Beküldetett: Nyiregyháza nyaraló szintársulatunk legközelebb haza jön. A jövő héten vendégszerepel ott ugyanis a nemzeti színház nagy művésznője **Márkus Emilia**, ki is ott befejezvé vendéjátékait, e hó 15, 16, 17 és 18-án a debreczeni színpadon lép fel. Körülbelül 6 éve, hogy a debreczeni közönséget elragadta művészetével, amelyben ha lehet fokozatot feállítani, úgy **Márkus Emilia** ma nagyobb, mint valaha. Szerepei közül a legkitűnőbb alakításait mutatja be mint pl. A folt a mely tiszti Matildejét. A bölcseő Laurencét és a Kaméliás hölgy czimszerepét. Helyekre ezen előadásokra elő lehet jegyezni László Albert könyvkereskedésében. Ezen - úgy sejtjük - hivatalos értesítéshez nekünk nincs szavunk, a közönségen fordul meg annak a méltánylása. Azonban az ilyen „gyűszmékelés“ nem előnyös a társulatra.

Eltűnt kereskedő.

Egy debreczeni terménykereskedő rejtélyes eltűnéséről beszélnek a városban pár nap óta. Kun Antal, Rosenberg József szállító apósa szerdán azzal bucsuzott hozzátartozóitól, hogy Szaniszlóra megy tengerit átvenni. Kun nagyobb összeg pénzt is vitt magával. Hazajövetelét másnapra helyezte kilátásba, azonban hiába vártak rá, még a mai napig sem került elő. Családja mindenfelé keresi s a hatóságnál is megtette az intézkedéseket. Attól tartanak, hogy Kun, ki gyakran utazik, ezuttal nagyobb összeg pénzt vittmagával, büntéven áldozatul esett.

Jótekonyczélú államsorsjáték.

Mint az előző években, ez idén is nagy jótekonyczélú államsorsjáték tartatik. Ezen sorsjáték tiszta nyereségeiben következő jótekonyczélú intézmények részesednek: 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái segélyezésére szánt alap, 2. a budapesti VIII. ker. általános jótekonycsági egyesület (Budapest, Baross-utca 67.), 3. a Nyitra és vidéki szegénysegélyező keresztény nőegylet, 4. a pozsonyi „Stephánia“ árvaház, 5. az általános (budapesti) egyetemi segély-egylet, 6. a katolikus munkásnőket védő egyesület, 7. a budapesti tanítók segély-egylete, 8. a Szent-Vitusról nevezett horvát vakok intézete, 9. a budapesti önkéntes mentő egyesület, 10. a budapesti „Fröbel“ nőegyesület a jövedelem egy-egy tized részében. A játékterv nagyon kedvező esélyekkel kecsegtet, a főnyeremény 150.000 korona, az összes nyeresemények 365.000 koronára rugnak. Sorsjegyek a 2 frtert kaphatók minden só- és vődohivatalnál, a legtöbb postahivatal és dohánytözsdeben. A húzás már f. é. június hó 28-án történik.

Dijnokok kerestetnek.

Dijnokok a debreczeni kir. törvényszéknél azonnal alkalmazást nyernek. Jelentkezés a kir. tszéki irodaigazgatónál.

Kérelem.

Beküldetett: A jegyzői tanfolyam hallgatóinak tegnap: majlisáról aki tévedésből elvitt egy krém szín fejkendő alaku értékes csipke savolt: sziveskedjék azt beszolgáltatni Széchényi utca 20 szám alá.

TÁVIRATOK.

Takács Zoltán dr. a bírak előtt.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 10.

Takács Zoltán dr. volt ügyvéd és társai pénzhamisítási bűnperében a budapesti királyi törvényszék előtt ma délelőtt kezdtek meg a tárgyalást. — A terem zsufolva van. Takács úgy adja elő a dolgot, hogy öt Csapó kerülgette sokáig, az beszélte tele a fejét, végre engedett s a pénzhamisításra adta magát. A sok védő között ott szerepel E ö t v ö s Károly is.

Botháné Krügernél

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, június 10.

A londoni Daily Mail szerint Botháné meglátogatja Krüger elnököt. Mi okból, azt nem jelzi a nevezett lap.

Stroján doktor regénye.

— Az afrikai csodadoktorról. —

Dr. Stroján József a halottkövesítő csoda doktor, kiről mi is megemlékeztünk, Fiumében született. Most harmincznyolcz éves. Atyja katonarvos volt Fiumében, majd Dalmáciában. Stroján József fiatal korában került Olaszországba, Milánóban folytatta a tanulmányait és már akkor is élénken buvárodott az állat- és növényvilág szubsztanciáiban. Olaszországban meg is nősült, de úgy átszik nem igen boldogul, pályáját se tudta bevégezni.

Elhatározta, hogy a tengeren túl fogja boldogulását keresni. Ez 1890-ben történt. Elküldte iratait Transvaalba, Krügerhez, a köztársaság elnökéhez s onnan meg is érkezett a felelet, hogy jöjjön csak oda, majd adnak neki állást. Tudvalevően nálunk is volt eset rá, hogy szigorló orvosokra biztak ideiglenesen körorvosi állást, ilyenformán nevezték ki Strojánt is a pretóriai köztársasági kórház alorvosává. Stroján Pretóriában folytatta a buvárodásait s különösen az afrikai pestis bacillusainak tanulmányozására adta magát. Ennek a munkájának volt eredménye a pestis és malária ellen való szerum, a mely kitűnően bevált. Akkor megkapta a diplomáját is. — Ugyanakkor találta fel az elixirt is, a melyből naponkint egy evő kanalyi fölőslégessé tesz minden más áplálkozást.

Afrikában látott mumiákat is. Ezek keltették föl az érdeklődését a holttestek konzerválásának a problémája iránt. Sokáig kutatózott, dolgozott, kísérletezett előbb madarakkal, majd kutyákkal és macskákkal s balzsamozta a kadávereket több kevesebb sikerrel.

Végre emberi holttestekkel próbálkozott meg. Husz holttesten sikertelen volt a munkája, a huszonegyedik hullát végre si-

került megkövesítenie. Akkoriban halt meg a pretoriai kórház egyik tanára. Stroján magára vállalta a bebalzsamozását és a professzor hulláját az ő módszere szerint megkövesítette, még pedig olyan pózban hogy a tanár íróasztalánál ül, és receptet ír. Stroján ekkor elment Krüger elnökhöz s meghívta a bebalzsamozott holttestnek a megtekintésére. Krüger el is ment Strojánnak a kórházban lévő dolgozó szobájába, körülnézett s szolt:

— No, én nem látok itt semmiféle holttestet.

Tekintete ekkor az íróasztal felé fordult s meglátta az elhalt professzort a mint az asztalra hajolva tollát egy iv papíron nyugtatja.

— De hiszen ez viaszból való! kiáltott fel Krüger.

Csak mikor megtapogatta, győződött meg róla, hogy Stroján megkövesítette az elhunyt tanár holttestét.

Ez nagy feltűnést keltett, Strojánt kinevezték a petrifikáció (hullakövesítés) tanárának, fölmentették az orvosi praksis alól, laboratóriumot rendeztek be s hét guinea (huszonegy forint) napidíjat szavaztak meg neki, hogy egyedül buvárkodásainak éljen. Így telt el egy esztendő. — Számos holttestet balzsamozott be, sok pénzt keresett, házat szerzett s vagy tizenháromezer forintnyi vagyont szerzett.

Ekkor tört ki az angol-délafrikai háború.

Stroján Joubert tábornok hadtestével szintén a harcba vonult mint orvos. — A tugelei ütközetnél az angolok fogságába került. Az angolok tudvalevően tavaly az idegen származású bur harcosokat mind Európába szállították. Ezt a sorsot nem kerülte el Stroján sem. Családjával együtt hajóra tették, háza, pénze ott maradt Pretoriába, ott maradt arany érme is, a mit a hullakövesítésért kapott, csak éppen néhány iratát tudta magával vinni, így jutott számos viszontagság után ismét vissza a szülővárosába, Fiuméba.

Sikerült neki valami kis dalmát községben orvosi állásra szert tennie, de ebből még a mindennapi kenyérre se tellett. Ekkor olvasta, hogy keresnek állatorvost egy hajóra, mely lovakat szállít Dél-Afrikába. Pályázott s megkapta az állást. Ettől fogva a hullamegkövesítés, az éhhalál, a pestis és a malária ellen való szérum fel-találója egy lószállító hajón a beteg lovak mirigyait vágta.

Mikor ez év elején megint indulóra készen állott hajója a fiemei kikötőben, el-látogatott a hajóra gróf Szápáry László fiemei kormányzó. Valahogy Strojánnal is beszédbe elegyedett s ez megmutatott neki egy emberi kezét, melyet megkövesített. A kormányzó érdeklődve kérdezősködött s mikor Stroján elmondta neki, hogy micsoda csodadolgokat fedezett föl, gróf Szápáry ösz-szecsapta a két kezét:

— Maga szerencsétlen ember! Ezzel a tudományával itt marad egy lószállító hajón. Menjen föl Budapestre, menjen el a miniszterekhez, az egyetemi tanárokhoz, mutassa be a módszereit, hiszen ezek nagy-jelentőségű dolgok!

Gróf Szápáry Kásló adott is Strojánnak ajánlólevelet Széll Kálmán miniszterelnökhöz és a dél-afrikai csodadoktor ezzel a levéllel, meg hatszáz forint össze-takarított pénzével ment fel Budapestre, Fiumében hagyva feleségét meg öt gyer-mekét.

Budapesten pedig a boldogulás útja ugyancsak ki van rakva tövisekkel. Széll Kálmán fogadta és meg is hallgatta a dél-afrikai doktort és elkérte az iratait, majd elküldte Strojánt Shyzer Kornélhoz, a bel-

ügyminiszteri egészségügyi osztály vezető-jéhez, aki Török Aurélhoz, az antropológia tanárához, ez viszont Lenhossék professzor-hoz utasította őt. Itt végre megkapta a gyermekholttestet, melyen módszerének csodálatos voltát igazolta. De nem ért el vele semmit. Megint elment Széll Kálmánhoz s a miniszterelnök Törökhöz utasította, hogy ennek az utján adja be a számláját. Török professzor pedig azt mondta: helyes, de hogy a számlát láttomozza, neki tudnia kell, micsoda szereket használt Stroján. Ezt pedig Stroján nem akarja elmondani, mert akkor minden orvos megcsinálhatja ugyanazt, amit ő tud, csak éppen ő nem, mert az ő diplomája itt nem érvényes és ő semmiféle működést nem folytathat

— Nem akarok mást, — mondja Stroján, — csak adjanak nekem valami állást az egyetemen, amiből megélhetek családommal. Szívesen fölfedezem akkor titkomot a tudomány javára.

Igy áll most Stroján ügye. A nyomorúság küszöbén nem tud mihez fogni, családja Fiumében nem tud megélni, a gyer-mekeiről ott a rendőrség gondoskodik, maga még a lakását se tudja itt már fizetni, s a népkonyhába jár enni, könyöröletes orvosok tartják most már napok óta, segít-vén őt egy pár forinttal, hogy a legszükségesebbje meg legyen. Elkeseredett egészen, elveszett minden reménye, hogy felfedezé-seit hazájában értékesítse. Azzal a tervvel foglalkozik, hogy Oroszországba megy, ott talán jobban boldogul.

P. N.

CSARNOK.

A kurta nemesek földjén.

(Regény.)

A „Debreczen” számára írta:

Ijjabb MórícZ Pál. (18.)

A tiszturak a mezősi kaszinó kopott posztós billiard asztala mellett tréfálkoztak így. Ez a szüette lábú öreg billiard asztal egyik főbüszkesége a füstös falas mezősi kaszinónak. A dzsenti kaszinó fényes ter-meitől ugyan messze elmarad ez a néhány füstös szobás vidéki kaszinó. Amde igaz magyar élet pezseg itt. Magyar erények, magyar hibák, mulatságos magyar fogyaté-kosságok. A Kossuth-kép egyszerű, hazafias dísz az olvasó szobában. Régi módos, olom-keretes ablakokon szűrődik be a fakó téli fény. Itt már kora délután meg kell gyújtani a lámpát. Zajosabb a szórakozás a kártya szobában, a hol ferbli, tarokk izgalmai hevítik a kedélyeket. A mezősi urak előbbkelői estenként szívesen áldoznak a hazai csön-desnek. Mégis a bolthajtásos nagy billiard-teremben a legelevenebb az élet. A rozoga rugós bórdivánokon tárgyalnak az urak a nap, a város, a vármegye, a haza, a gazda-ság, a föld érdekesebb eseményeiről. Fejük felett a falon régi hazafias képes ujságok megbecsült, berámázott műmellékletei, mint Rákóczi Ferencz menekülése a fogságból, Zrinyi és Frangepán a börtönben. Illő, magyar díszek a mezősi kaszinóban.

Eszobában indítják az első alkut a vető-magvak, a jószágok csereberélésére. A vén Csi-csay Samu is itt oktatja a fiatalságot a bir-kaellettés felől.

A vakációzó diák fiatalság az öreg billiard asztal mellett tanulgatja a billiard játék fogásait. No hanem a mezősi urfit a billiard játékban nem is igen verte le soha másik fajta diák.

Az izzó kályha rostélya alól kivilágít a parázs. A meleg kályha beh nyájas ilyenkor. Több ur a huszár tisztek billiard játékát nézi. Mások ismét a kis Lotyi, a vigécz mellék nevű kis Lotyi lármás szavát hall-gatják mosolyogva. A kis Lotyi ugyanis olyan százféle ember, ő biztosít, gépet szállít, tor-nyot festet, bort, zabot, gyapjút liferál. Vá-lasztásokkor zászlókat varr a függetlenségi-ek-nek, voksokat vásárol a kormánypártiaknak. Aztán nyelvel mint hétkofa. A harangön-téstől a fesű görbitésig megpróbálkozott min-dennel. Mäskülönben kiérdemült füszerke-reskedő . . . Mindamellert hogy ily vállal-kozó szellem szorult a kis Lotyika császár-kabátja alá, nem zsidó származás, minthogy a mezősi kaszinónak nem is igen kerül zsidó tagja.

A fiatalság a téli bálók, mükedvelői előadások mikéntjét is itt beszéli meg. Ugyan-itt verődnek össze a névnap, a disznótoros estékhez is a társaságok. A mikor a prémes gallért feltürevén, a szöges végű kampós botot marokba szoritva, az éles téli éjszakán, a ropogós havon neki indulnak a kanyargós utcáknak, mignem szemükbe világít a nád-fedeles magyarház ablaka, ahol este a barát-kozás történik. Az asszonyokat szánkó, kocsi röpi barátom uramékhoz. A nagy fehér kutyák örömhangan csaholnak. Magyar földön a kutya is megismeri az igazjártu ven-déget.

— Folyt. köv. —

Egy czukrász nyilatkozata.

Várad József ur Abonyban a czuk-rászmesterséget üzi. Ezen foglalkozás a a szembetűnően gyengébb természetűeket különösen a sütökemence forrósága folytán keletkező baleseteknek teszi ki. Az általuk beszívott levegő el van romolva, a tulhevi-tett légkör gyengíti a vért, miáltal az ember a vérszegénység és gyomor bajok iránt fogékonyvá válik. Várad ur egy napon azt olvasta egy ujságban, hogy a Pink-lab-csok, ezen elsőrangú erősítő szer olyan be-tegségek ellen, mint azok, amelyekből ő volt egy idő óta meglátogatva, nagyon hatásosak, tehát nem habozott tovább, hogy ezeket megszerezze magának. A következő módon fejezi ki meglepedését a Pink-labdacsok által elért eredményekről:

Teljes örömmel nyilvánítom önnek a következőket: Több mint nyolcz hónap előtt nagyon vérszegény lettem, elvesztetem erőmet és kedvemet és oly heves fej-fájásban szenvedtem, hogy azt hittem, hogy szegény fejem szétreped. Továbbá a gya-kori oldalszurás minduntalan elállította lé-legzetemet, szóval egész lényem le volt verve a fájdalomtól és gyengeségtől. Szá-mos gyógyszert, melyeket nekem irtak, vet-tem be, de eredmény nélkül, erre kísérletet tettem a Pink-labdacsokkal és ezeknek nem remélt hatásuk volt. Ma teljesen meg va-gyok gyógyulva és nagyon jól érzem ma-gamat. Jó étvágyam van és a gyomor-fáj-dalmak megszűntek, hasonlóképen derék- és hátfájásom. Nagyon jól alszom és fáradtság

nélkül bírok dolgozni. Egy szóval a Pink-labdacsok ismét egészségessé és erőssé tettek.

Mindezen bajok, melyek Várad ur betegségének lefolyását jelzik, a vérszegénység jellemző tünetei, melyek a vér elszegényedéséből származnak. És ezen gyógyítás egyetlen alapja a Pink-labdacsok helyreállító hatásában rejlik, mely labdacok a vért gyarapítják és ezáltal a vérszegénységet, sápkórt, idegfájdalmat, neurastheniát, rheumát és az általános gyengeséget úgy férfiak, mint nőknél legyőzik.

Kaphatók minden gyógyszerárban, valamint a magyarországi főraktárban **Török József** gyógyszerárban **Budapest, Király-utca 12 sz.** dobozoként 1 frt 75 krért vagy 6 doboz 9 frért.

Szerkesztői üzenetek.

B. Irén. Ügyes fordítás, Alkalmadtán leadjuk.

Nem közölhetők. „J a z m i n t v i r á g” (Kedves gyöngédség. Önképzőkori fiatal hangulat. Boldog, ki a mai források között is kedvet érez ily pillangó kergetésre. Tessék valamelyik kevésbé nagy igényű szépirodalmi laphoz bekopogtatni az ilyen merengésekkel.) — „M á r k é s ő.” Kedvesek a kurtaszoknyás lányok, de azért nem szokás őket még a bálban szerepeltetni. Így a kegyed kedves tárcácskaja sem való a nyilvánosság elé. Barátnők közt vagy Ő neki . . . felolvasva nagyobb a hatása. Az olvasó közönség többet kíván a szellemes, de mitsem mondó fecsegéseknél.) — „M u n k á s k é z.” (Czikkiró nem ösmeri az életet vagy legalább is az életnek eme tollhegyre vett részét. Az ily kérdéshez, hogy hozzászóljunk, több kíváncsi az ügyes mese, mondó tehetségénél. Az ily cikkekre hamar következik a zuhanyosztól származó.) — „A k i s é r t e t.” (Régi elcsépelet tárgya. Tessék a faluban körültekinteni. Tessék a faluban tapasztalt nyomorúságokról, bajokról tárgyilagos megfigyeléssel cikkeket írni. Annak több lehet a tanúsága — a való élet ismeretetésének, — mint az ily elcsépelet meséknek.) — „T é v e s z t e t é l e t.” (Őn a kórházi életből ír tárczát. Szép! De volt Őn már kórházban? Tényleg látott már egész közönségtől fiatal kórházi apácát, a mint a haldokló szemét lefogja? Alig hiszem. Más forma az élet, mint a milyenek Őn az íróasztal mellett elképzeli. Az életnek magva és tanúsága van, de az Őn történetének nincs. Őn ügyes tollu embernek látszik, tehát valami mást kérünk. Nem érzélgős holdvilágfalást.) — „I l d i g ó.” — „A p ü n k ö s d i r ó z s a m e s é j e.” (Ügyes versek. Amde az a fekete nyomda festék letörölne róla minden harmatot. Egész elszürkülne, akkor pedig nincs értelme, hogy olvassák az olvasók. Bizalmasabb család körben még megjárja . . .) — „B e v a l l o m.” (Kedves barátom, az Őn tollából többet várok, mint ilyen diákos májusi ömlengéseket. Mást kérünk. Mást.) — „E g y h i u f é r f i u.” (Terjengős cikk. Közlésére nem vállalkozhatunk. Hatását csak az adhatta meg, hogy nő olvasta fel. Inkább valamely „szakmába” vágó dolgot kérnénk. Jóval értékesebb volna reánk olyan cikk, mint a „mélykúti” titkok és hiúságok, gyarlóságok, melyekről már annyit össze-vissza írtak a tollforgatók. Kéziratát mindazonáltal kivételesen félretettük, tessék intézkedni, hogy valamely ösmerőse elküldje. Tőlünk nem lehet követelni, hogy kéziratok expedálására vállalkozunk.)

T. Lilly. De jó hogy Franciaországban történt ez a szörnyű dolog. Ott a jelszó: „öld meg az asszonyt”, nálunk a Durbints sógorék felfogása járja a csalákkal szemben is, ugyanis az: „verd meg az asszonyt.” Jó tehát, hogy nagysád francia földön játszotta le történetét, így meg van a valószínűsége, hogy így történt s mi is nyugodt lélekkel közölhetjük ezen a férfinemre éppen nem hizelgő, de ügyes, gyakorlott tollal megírt történetet. Legközelebb szédes alá adjuk.

J. S. A vers gyöngé. A próza felől, nem olvastuk át, még nem nyilatkozhatunk. Sajnálattal kell kijelentünk, hogy tiszteletpéldánnyal nem szolgálhatunk.

Dessó Ferencz. Ismételten kérem, látogasson be a Szerkesztőségbe vagy tudassa velem közelebbi czimét.

Nyilttér.

Aki egészségére vigyáz, igyók

Ferencz József keserűvizet a melyet 20 év óta nagy becsben tartanak az egész világon. Az utolsó kiállításán egyedül tiszteltetett meg a nagy millenniumi éremmel és egyedül egy legmagasabb kitüntetéssel. **A Ferencz József keserűvizet mindenütt árusítják.**

A minden téren mutatkozó gazdasági pangásra való tekintettel a

mohai
Á G N E S
forrás.

kutkezelősége elhatározta, hogy ásványvizét, mely a **fertőző betegségek esetén egész Moha vidékét megvédelmezte** a járványok ellen s mely a **gyomor, bél, vese, tüdő és légcsőbajos** embereknek nélkülözhetlen itala s mely **angolkóros gyermekeknek kitünő gyógyszere**, háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden **kétes értékű mesterségesen szénásványosított viznél sőt a szódaviznél is olcsóbban adja**, hogy az **Ágnes-forrás vizét** még a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse. Arlapot s prospectust kívánatra bérmentve a mohai Ágnes-forrás kezelősége Mohán, vagy **ÉDESKUTY L. Budapest**

cs. és kir. udvari szállító szívesen küld.

== **Ásványviz nagykereskedő.** ==

☞ Kapható mindenütt. ☞

Thurzó fürdő

háziag kezelt

KLIMATIKUS GYÓGYHELY.

Hidegvizgyógyfürdő.

Szepes megye déli részén fekszik 572 méter a tenger színe fölött, pompás nagyterjedelmű és fenyveserdő közepette. — Kitünő forrásvíz. Állandó fürdőorvos. **dr. Szemere Béla.**

Évad május 15-étől szeptember végéig.

Vasuti állomás: **Gölniczbánya-Thurzófürdő.** Posta- és távirat-állomás. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Menesdorfer Károly, Gölniczbánya (Szepesm

A Szolymai gyógyforrás
Készvény, hólyag és vizeleti szervek bajainál, vesebajoknál, csonkorebelegés, húgyszomok, epékő, a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomor betegedésnél.
Kitünő asztali víz.
Kapható minden ásványvizek erekedésben.

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin beregm uradalomból.

Dr. Kéty, dr. Bókay, dr. Widerhofer

tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitünő sikerrel ajánlatik

3392—1900 tkv.

Árverési hírvéteményi kivonat.

A debreczeni kir. tvszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a debreczeni ref. egyház végrehajthatónak Csengeri Mihály és neje elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. tvszék a debreczeni kir. bíróság területén levő a debreczeni 509 sz. tjkvben A + 1 sor 522. hrsz. ház és beltelekre 1264 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül **1901. é. jul. hó 4-ik napjának d. u. 3 órája** e kir. tvszék árverési termében kikiáltott.

Kikiáltási ár a becsár azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetében a kikiáltási áron alul is el fog adni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni avagy az 1881 LX. tc. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezeséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kiküldöttnek átadni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tvszék mint telekkönyvi hatóságnál és Debreczen város r. kapitányságánál tekinthetők meg.

Kelt Debreczenben a kir. tvszék mint tkvi hatóságnál 1901. apr. 1. napján.

Harsányi Gusztáv
kir. tvszéki bíró.

Női bicikli eladó. Bővebb értesítés László Albert könyvkereskedésében,

Nagy Block naptárak, rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy az ebesi puztámon levő

ártézi forrás viz

melyet a budapesti bakterológiai és helyi vegykeresleti intézet, valamint dr. Szilágyi Gyula fővárosi törvényszéki vegyész által megvizsgáltattam, **kitűnő forrás viznek** nyilvánítottam.

Ezen vizsgálatok alapján a forrás vizet — **szénsavval telítve** — forgalomba hozom, hogy a t. közönség **egészséges és olcsó üdítő** italhoz jusson.

Az üvegek szab. pléh-szalaggal vannak ellátva, minden fűszer üzletben kaphatók.

Kérem, hogy vizemnek jószágáról meggyőződni s azt pártolni sziveskedjenek.

Tisztelettel

VECSEY ZOLTÁN

Ebesi ártézi forrásviz vállalata.

Főraktár: **DEBRECZEN, Piacz-u. 7. sz.**

Szives tudomásul!

Saját termésű, tiszta

természetes ó-borok

Szent-Anna puszta homoki szőlő telepünkről.

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 „
Veres asztali 98-ról	80 „
Veres Kadarka 98-ról	1.20 „
Asztali siller	70 „
Nagy burgundi siller	92 „

Palaczkokért 16 fillér letét.

Hordó számra való vételnél megfelelő engedmény.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos fiai cégénél

Debreczen, Tisza palota
valamint

Geréby Fülöp Utódai uraknál.

XXII. Magyar kir. jótékonycélú államsorsjáték

Főnyeremény 150.000 korona.

Az összes nyeremények összege 365.000 korona.

=====**Huzás már e hónap 28 án.**=====

Az ezen sorsjáték után remélhető tiszta jövedelem Ó császári és apostoli kiralyi Felsege f. é. május 1-én Gödöllőn kelt legfelsőbb elhatározása folytán akként fog felosztani, hogy 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái segélyezésére szánt alap, 2. a bpesti 8 ker. általános jótékonyági egyesület [Bpest Baross-u. 67 sz.], 3. a Nyitra és vidéki szegénységélyező keresztény nőegylet, 4. a pozsonyi Stefánia árvaház, 5. az általános [bpesti] egyetemi segélyegylet, 6. a katolikus munkásnőket védő egyesület, 7. a bpesti tanítók segélyegylete, 8. a Szent Vitus-ról nevezett horvát vakok intézete, 9. a bpesti önkéntes mentőegyesület, 10. a bpesti Fröbel nőegylet egy-egy tízed részében reszesíttessenek.

Egy sorsjegy ára 4 koronával van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten, valamennyi posta, adó, vám és sóhivatalnál, vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdében és váltótüzletben.

Budapesten 1901- évi május hó 28-án.

A m. kir. lottójövedéki igazgatóság.

Gyomorhajban szenvedőknek!

Mindazoknak, kik meghűlés, vagy a gyomor túlterheléséből, hiányos, nehezen emésztendő, nagyon meleg vagy nagyon hideg ételek élvezésétől, esetleg rendetlen életmód által gyomorhaját, mint

gyomorkatarrhust, gyomorgörcsöt, gyomorfájdalmakat, nehéz emésztést, vagy elnyálkásodást

kaptak, itt ajánlunk egy jó háziszert, melynek bámulatos jóhatása már évek óta kipróbálva van. Ez az ugynevezett

Hubert Ulrich-féle gyógyfűbor.

Ezen gyógybor kiváló gyógyhatásának bizonyult gyökerekből és jóborból készül. erősíti és élénkíti az emésztőszervezetét az embernek. E gyógybor megszünteti az emésztési zavarokat és elősegíti a vér egészséges ujjaképződését.

E gyógybor alkalmas időben használva, már csirájában elfojtja a gyomorhaját. Ez okból nem szabadna késni ennek használatával. A fejfájás, felbűffögés, felfuvódás, gyomorégés, rosszullet, hányás, melyek az idült gyomorhajásoknál a leghevesebben fellépnek, gyakran már az első ivás után eltűnnek.

Székrekedések és ennek kellemetlen következményei, mint **szorongás, kolika-fájdalmak, szívdobogás, álmatlanság**, valamint májvérzések, a lépdegánatok és aranyér fájdalmak, e gyógybor által megszüntetnek. Az emésztetlenséget megszünteti és eltávolítja a gyomorból az alkalmatlan anyagokat.

Sovány, halvány arc, vérszegénység, gyengeség

rendes következményei a rossz emésztésnek, továbbá a hiányos vérképződés és beteges állapot a májban. Étvágytalanságnál kapcsolatban ideges lehangoltság és kedvetlenséggel, valamint a gyakori fejfájás és álmatlan éjszakák miatt sokan tönkrementek már. — A gyógybor a már elgyengült életerőnek új tápot ad. E szer fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálást, élénkíti az anyagcserét és vérképződést, az izgatott idegeket megnyugtatja és új életkedvet ad. — Számos elismerő és köszönő irat bizonyítja ezt.

A **gyógyfűbor** üvegekben kapható 1 frt 50 krért a debreczeni gyógyszerárakban. E gyógyszerárak 3 üvegenként megrendelésre az ország minden részébe szállítanak. Kapható továbbá: Bagamér, N.-Léta, Derecske Vámos-Pécs, Hosszu-Pályi, Konyár, Sámson, Szoboszló, Kaba, Földes, Nádudvar, B.-Ujváros, H.-3öszörmény, Hadház, Balkány, Érmihályfalva, Székelyhid, Diószeg, P.-Ladány, Egyek, Csege, T.-Polgár, H.-Nánás, Ujfehértó, H.-Dorog, B.-Szt.-Mihály valamint Magyarország minden nagyobb és kisebb városában.

Utánzásoktól óvakodjunk!

Kérjünk mindég

Hubert Ulrich-féle gyógyfűbort.

Az én gyógyfűborom nem titkos szer, alkotórészei a következők: Malagabor 450.0. Borszesz 100.0. Glicerin 100.0. Vörösbőr 240.0. Vörös berkenye nedv 150.0. Cseresznye nedv 320.0. Manna 30.0. Aniskapor, Anis Helénagyökér, Amerikai gyógy-gyökér, Gentiana gyökér, Kalmus gyökér aa 10.0. Ezen alkotórészek összekeverendők.

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és tisztító intézetében
eszközöltetik.

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42.

Nyári ruhák tisztítása